

VISU ZEMJU PROLETĀRIEŠI, SAVIENOJĒTIES!

LENINA KĀROGS

LATVIJAS KOMUNISTISKĀ PARTIJAS PREIĻU RAJONA KOMITEJAS UN
PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES LAIKRAKSTS

IZNAK KOPŠ
1950. GADA 29. MARTA
Nr. 99 (5793)
20.
AUGUSTS
SESTDIENA,
1988. GADS
Maksa 3 kap

Rajons dienu ritumā

Sākušies pārskati

- Rajona partijas organizāciju dzīvē sācies atbildīgs posms — pārskati un vēlēšanas. Pirmie savu darbu vērtē partijas grupu komunisti.

Šī pārskatu un vēlēšanu kampaņa ir pirmā pēc PSKP XIX Vissavienības konferences, kurā tika izvirzīts uzdevums partijas darbā padziļināt demokrātiju un atklātību, kritiskāk vērtēt paveikto, novērst partijas orgānu iejaukšanos saimnieciskajā darbībā, nedublēt vietējo padomju funkcijas. Šī nostādne kļūs par pamatu sarunai arī mūsu rajona partijas organizāciju pārskata un vēlēšanu šapulcēs.

Pirmās pārskata un vēlēšanu sapulces jau notikušas kolhoza «Nākotne» mehanizatoru grupā, Līvānu kudras fabrikas Kūku iecirknī, «Lauktechnikas» rajona apvienības autotransporta uzņēmumā, kolhozagrofirmas «Krasnij Oktjabrj» vairākās struktūrvienībās, kā arī citās partijas grupās.

A. DZELME

Jauniešu iniciatīva

- Pēc vairāku gadu pārtraukuma Celtnieku dienā durvis atkal vēra Līvānu pārvietojamās mehanizētās kolonnas kafējnicā, kura izvietota šīs organizācijas administratīvā ēkā.

Šīs telpas jāizmanto ar prātu — tā nolēma Līvānu PMK ražošanas sagatavošanas grupas

jaunieši. Bet vispirms bija jāveic remontdarbi.

Arī te jaunieši, kā saka, kļuva par sava veida smadzeņu centru, bet koksnes konstrukciju rūpnīcas kooperatīvs «Oreols» — par ideju realizētāju.

Un, lūk, nelielo, mājīgo telpu drīz vien vairs nevarēja pazīt. Izoplēns, parkets, keramika, dekoratīvais stikls — šie un citi moderni apdares materiāli izdailoja topošo kafējnicu. Pavisam remontdarbiem Līvānu PMK izlietoja apmēram 4 tūkstošus rubļu.

Drīzumā kafējnicu varēs izmantot arī pilsētas iedzīvotāji. Tajā ir 40 vietas, darbosies bārs, neliela virtuve. Protams, bus arī muzika. Paredzēts, ka par kafējnicas saimniekiem kļūs sabiedriskās ēdināšanas darbinieki.

A. IVANOVA

Laimīgu Jauno gadu!

- Nebrīnieties, izlasījuši šo virsrakstu. Fakts paliek fakts: vairāki mūsu organizācijas labākie strādnieki jau sākuši strādāt 1989. gada kontā.

Pirmie šī gada uzdevumu izpildīja daudzkausu ekskavatoru mašīnisti Antons Vaikulis (plāns — 41 kilometrs drenāžas, izpilde — 46 kilometri), komjaunietis Sigis Rinkjavičs (41 un 44 kilometri) un Valerjans Pauniņš (25 un 27 kilometri) ir pamats cerēt, ka šie mūsu pirmindnieki šogad paveiks pusotra gada plānu.

Nesen lideru grupai piepūcējās arī drenāžas licēju brigāde, kuru vada Voldemārs Caune (pirmais iecirknis, darbu vadītāja Lilija Utiņāne). Savu darba gadu brigādes kolektīvs noslē-

dza meliorācijas objektā Oskalā no kolhoza.

M. PUSKINA.

Preiļu 21. pārvietojamās mehanizētās kolonnas plānošanas un ekonomiskās nodaļas priekšniece

„Uzmanību, bērni!“

- Ar šādu devīzi šodien sākas un līdz 20. septembrim turpināsies Vissavienības mēroga ikgadējais pasākumu mēnesis, kas veltīts satiksmes drošībai uz ceļiem. Mūsu bērnu drošībai.

Drīz 1. septembris. Līdz ar to arī jaunas rūpes un uztraukumi skolēnu, sevišķi pirmklasnieku, vecākiem. Vai bērns prātīs pareizi pāriet ielu? Vai nobīsties, nedraiskosies...?

Protams, satiksmes un pareizas uzvedības noteikumi uz ielām un ceļiem jāapgūst gimenē. Taču zināšanas nostiprināt, papildināt, atgādināt palīdzēs pasākumi, kas paredzēti šī mēneša laikā. To organizēšanā iesaistīsies skolu, rajona tautas izglītības nodaļas, komjaunatnes rajona komitejas, kā arī citu organizāciju kolektīvi. Taču visnopietnākais vārds, protams, bus sakāms valsts autoinspekcijas darbiniekiem. Viņu ziņā arī pasākumi pieaugušajiem, autotransporta vadītājiem.

Arī skolēni nebus tikai pasākumu apmeklētāji un klausītāji, bet arī to līdzdalībnieki un organizētāji, jo sevišķi — jaunie milicijas draugi, jaunie satiksmes inspektori, kluba «02» locekļi.

Atliek cerēt, ka ne jau uz vienu mēnesi ielāgosim satiksmes noteikumus, gājēju un braucēju savstarpējas uzmanības un cieņas normas.

S. JOKSTE

RAŽA — 88:
no druvām —
klētīs

Pārskats

par ražas novākšanu rajona saimniecībās līdz 19. augustam (pēc rajona agrorūpniecības apvienības dispečerdieneņa ziņām)

Saimniecība	Novākts labības (procentos)	Raža (centneros no hektāra)
Raiņa	97	16,1
Dzeržinska	91	19,1
Leņina	85	19,2

«Kr. Oktjabrj»	84	33,7
«Rīts»	84	23,0
«Sark. ausma»	79	25,6
K. Marksa	76	17,3
Rudzātu p. s.	73	15,0
«Zelta vārpa»	72	20,5
Kirova	70	16,7
«Sīkukalns»	70	14,8
Oškalna	69	19,5
«Nākotne»	67	15,0
M. Gorkija	63	23,9
«Vārka»	62	15,7
«Dzintars»	62	14,1
Rušonas p. s.	61	13,0
Suvorova	59	15,8
Aglonas p. s.	55	14,3
«Dubna»	55	12,4
RAJONĀ	71	18,6

Saspringti, ar pienākuma apziņu

Tā, lūk, strādā Raiņa kolhoza mehanizatori, kuri ražas novākšanu šogad pratuši organizēt visveiksmīgāk. Vēl nedēļa, un viss, kas izaudzēts, bus klētīs un noliktavās. Agronome Anastasija Dzjubina tomēr ir nobažījies. Jā, strādātās saspringti, ar pienākuma apziņu, bet plānoto iekūlumu iegūt nevarēs. Karstais laiks, kas noturējās divas nedēļas, paātrināja graudaugu nogatavināšanu, tie īsti nesacerēja, tāpēc raža nav liela. Un ne tikai Raiņa kolhozu vien piemeklējusi šī bēda.

Labība, kuru varēja izmantot graudiem, novākta. Palikuši tīrumi, kurus augi saveldrējušies, ar zāli caurauguši. Arī tos Aizkalnes pusē steidz nopļaut. Lai papildinātu lopbarības krājumus. No plāvuma ražo zāles miltus. Jau sagatavotas aptuveni 40 tonnas šīs barības. Protams, zāles miltus ražos arī no atāliem. No tiem (vismaz par 60 tonnām) papildinās lopbarības krājumus.

Agronome atzīmēja, ka zāles miltu sagatavošanā uzteicami strādā Eduards Stupāns un Alberts Sņepsts. Graudaugu plaušanā — Anatolijs Miglāns. Arī jaunie — Jānis Sņepsts un Jānis Sparāns — šosezon pa īstam izjutuši, kāda ir kombainiera «malze».

Ar katru dienu sarūk līnu tīrumi. Pateicoties kombainieru un arī pieaicināto strādnieku veikumam. Jo saveldrējušos, vēja sagrieztos līnus nopļūkt nav joka lieta. Tiesa, līnu tīrumi šogad samērā tīri no nezālēm. Arī visa saimniecības tehnika — 5 līnu kombaini ir uz strīpas. Labāk darbs sokas Francim Verzem Pabeidzis līnu plūšanu Dzeržinska kolhozā, talkā atbraucis pieredzējušais līnu kombainieris Georgs Spūlis (apvienība «Ražība»). Un arī Raiņa kolhoza strādā gods godam. Palīgā ieradusies arī citi šefi.

A. ILJINA

● Sēkmīgi strādā «Lauktechnikas» rajona apvienības celtnieki. Nodota ekspluatācija 18 dzīvokļu māja Orlova ielā, izdarīts kapitālais remonts par 62 tūkstošiem rubļu, tiek būvēta siltumtrase no siera rūpnīcas, uzsākta 90 dzīvokļu mājas celtniecība Leņina ielā. Celtniecībā, kura notiek darbu vadītāja Nikolajeva Jerofejeva vadībā, strādā kompleksā brigāde (apmēram 40 cilvēki).

ATTEĻA: atzīmējot Celtnieku dienu, labākie celtnieki saņēma Goda rakstus, naudas prēmijas un ziedus. Viņu vidū bija arī V. Gavars, J. Bulmeistars un A. Noviks.

J. Salmavieša foto

Pateicība PSRS čempionāta organizatoriem

Latvijas PSR Valsts fiziskās kultūras un sporta komiteja pateicas visiem, kas piedalījās 24. PSRS čempionāta ugunsdzēsības spēļu organizēšanā.

Čempionāta organizācijas komitejai un tās priekšsēdētājam Preiļu rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas priekšsēdētāja vietniekam, Latvijas PSR ugunsdzēsības federācijas priekšsēdētāja vietniekam M. Mihailovam, Preiļu SCO ugunsdzēsības bāzes direktoram J. Kokinam un bāzes kolektīvam, Preiļu rajona pārtērētāju biedrību savienības sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumu apvienības direktorei Z. Andrejevai un restorāna kolek-

tīvam, viesnīcas «Preiļi» kolektīvam, Preiļu SCO un «Lauktechnikas» rajona apvienības autobusu šoferiem, medicīniskajam dienestam un iekšlietu daļas darbiniekiem, balvu izgatavotājiem — Līvānu stikla fabrikas kolektīvam, kā arī Preiļu kultūras nama darbiniekiem un bērnu deju kolektīvam, Līvānu folkloras ansamblim «Daiļrade» un Sutru astongadīgās skolas skolotājam V. Valainim.

J. KRIVĀNS,

Latvijas PSR Valsts fiziskās kultūras un sporta komitejas priekšsēdētāja pirmais vietnieks

● Si gada otrajā ceturksnī rajona patērētāju biedrību savienības maizes kombināts kopprodukcijas ražošanas plānu izpildījis par 104,6 procentiem, maizes izstrādājumu cepšanas plānu, rēķinot tonnās, — par 100,5 procentiem, peļņas plānu — par 142 procentiem. Un tomēr veikalos, īpaši Livānos, joprojām maizes trūkst. Paradokss?

Palukojoties uz garo rindu vienā no Livānu pārtikas preču veikalēm (Nr. 20), kļuva absolūti skaidrs, ka meklēt maizi tai paredzētajos plauktos ir vēlīgi. Un daudzi no pircējiem to nemaz nedarija, bet bez liekas gudrošanas stājās tik garās rindās galā: lai arī jāizdod 80 kapeikas par kilogramu, tomēr maize būs nopirkta. Jo rindā stāvētāji bija dzirdējuši pilsētā kļūstošās baumas: vai nu ceptuvē kāds agregāts salūzis, vai arī strādnieki tur palaiduši kārtējo «piostu»...

Tas bija šogad, jūlijā. Nedēļu vēlāk, sējot maizes kombināta direktora Viktora Karjaka kabinetā un pārspriežot maizes cepēju nedienas, nespēju tikt vaļā no domas, ka to visu jau kādreiz esmu dzirdējis. Pie tam ne reizi vien. No galda atvilktnes vienīgi netika izvilkti rūpīgi saudzēta mapīte ar uzrakstu «Izteikumi par maizi», kurā glabājas no laikrakstiem izgriezti citāti, proti — skaisti un pareizi teicieni par to, ko mums nozīmē maize.

Pēdējos desmit gados Viktors Karjaks ir jau sestais maizes kombināta direktors. Viņš sevi uzskata par reālistu, atzīst, ka galvenais ir strādāt ar cilvēkiem. Jaunais direktors jāuzteic kaut vai par to, ka viņam pietika vīrišķības atstāt samērā labu darbu kādā no lielajiem Livānu uzņēmumiem un apstēties šajā, var teikt — «elektriskajā», krēslā. Mūsdienās tā tiešām ir varonība. Jā, krēsls nu ņemts, bet ko darīt tālāk?

Tālāk notika tā. Kaut ko tādu priekšniecības kabinetā dzirdēju pirmoreiz: «Vai gribat? Parunāšu ar savu «varoni» tepat, jūsu klātbūtnē.» Parunāja arī. Lakoniski, mierīgi, bez asas vārdu apmaiņas. Taču — ne bez iekšējas sāpes, apvainojuma, rūgtuma, dziļi apslēptas bezcerīguma izjūtas.

Jāsaka daži vārdi arī par «varoni». Tas ir Rudolfs Gors — miklas mīcītājs. Uz Livānu ceptuvi atnācis strādāt pēc tam, kad bija atgriezies no soda izciešanas vietas. Darbu kavējis arī agrāk. Tiesa, kavētās dienas atstrādājis. Tagad atkal — nav bijis darbā divas dienas. Pārējie trīs maiņas strādnieki

nāsmiēs tā būtībā un mēģināsim attiecināt šo lozungu kaut vai uz šo pašu maizes kombinātu. Vai var būt kāda runa par labiem galarezultātiem, ja šodien, kā apgalvo V. Karjaks, tikai Livānu ceptuvē vien vajadzētu nomainīt 6—7 cilvēkus. Pagaidām to izdarīt nevar — trūkst jaunu kadru. Tādēļ direktors ar rūgtumu ironizē: «Nevis es nosaku gaisotnī kolektīvā, bet gan viņi».

Un uz to «viņi» nav mācāmi, Ak. meistare grib būt principiāla un prasa, lai vainīgais uzraksta paskaidrojumu? Ejam pretuzbrukam: vai nu es, vai viņa. Un meistare uzraksta atlūgumu. Kāda strādniece reiz

vēl viena jauniete, kura arī ieradusies Aglonā ar norīkojumu. Ko lai viņa iesāk šajā pārtikas garlaicīgajā provincē...

Viktors Karjaks prāto pārvilināt uz maizes kombinātu divus cilvēkus — labi pazīstamus un, galvenais, strādīgus. Diemžēl vienam no viņiem vēl jāstrādā vecajā darba vietā, lai būtu vajadzīgais kalēja darba stāžs, otru neapmierina piedāvātā alga. Jā, salīdzinājumā ar citiem Livānu uzņēmumiem maizes ceptuvē algas ir nepietiekami mazas. Kolhoza maizes cepšanas cehā strādnieks par katru klaipīņu saņem desmit kapeikas. Šeit lāgā pat kapeika nesana. Lai maksātu cilvēkam

maz piecus gadus. Direktors teikto atspēko ar, manuprāt, pareizu pretargumentu: kurš gan būs ar mieru strādāt piecus gadus tāda «dzīvokļa» dēļ?

Tagad klāt nākusi vēl viena problēma: maizes cepēji, lai kādi viņi nebutu, neredz perspektīvu. Jā, ar lielām pūlēm uzņēmējušies elektrokrāsnīs (tikai pašu spēkiem vien), taču tas ir tikai tās nēkls no visa tā, kas nepieciešams, lai Livānu ceptuve būtu nodrošināta ar vajadzīgo tehnoloģiju. Ideju būvēt maizes kombinātu rajona centrā V. Karjaks uzskata par absurdu.

— Tas nav nekas cits, kā kārtējā lieluma mānijas izpausme. Kā rāda citu tautsaimniecības nozaru pieredze, neko labu tas nedos. Veikalēm maize jāpiegādā vēl siltā — par to strīdu nav. Bez tam, transporta izdevumi, kas radīsies, maizi pārvadājot, paņem visu mūsu peļņu. Ka Preiļos vajadzīga maiza ceptuve, piekrītu. Livānu ceptuve jāpilnveido, rekonstrucijas ceļā. Un tas ir iespējams.

Varbūt direktora viedokli ir vērts uzklaut arī rajona patērētāju biedrību savienības vadītājiem? Uzklaut un atrast konstruktīvu lēmumu — gan attiecībā uz sodienas darbiem, gan nākotnē veicamajiem. Goda vārds, tad jēga būtu lielāka nekā tagad, kad jau par retorisku kļuvis jautājums: «Kad gan beidzot nodrošināsit cilvēkus ar maizi?»

... Tajā augusta dienā 20. pārtikas veikalā maize bija. Darņīcas maizē pa 20 kapeikām kilogramā. Un tomēr... Pircēji drūzmējās tur, kur pārdeva Oškala kolhoza maizi, 80 kapeikas par kilogramu. Ņēma pa diviem un trim klaipiem. Arī es nespēju aturēties un nopirku pusklaipīti. Lai gan pa ziņas mudināja, ņem visu, tikpat zudumā neies, maizīte ilgi uzglabājama.

Ielapodama šo kopš bērniības pazīstamo, dvēseleli tik tuvo maizes smaržu, ar skumjām nodomāju: cik ilgi jaunais maizes kombināta direktors noturēsies savā amatā krēslā? Un kurš beidzot palīdzēs viņam radīt vajadzīgo gaisotnī kolektīvā?

I. KOROĻOVA

Pārbūve un kadri

Kas palīdzēs direktoram?

ir sievietes. Pats par sevi saprotams, ka viņas vienas pašas ūtri fiziski nespēj tikt galā ar smago darbu. Nākas sēdēt un gaidīt, ko nu šoreiz atstās tos 60 kilogramus smagos maisus nēsāt. Ja ir dīkstāve nakts maiņā, arī rīta maiņai darbs nesokas. Rezultātā — astoņu cepumu vietā diennaktī izcepti tikai trīs.

Gors gan to uzver aukstasinīgi: «Mikla negrib rūgt... Tas nav darbs...» Bet tā ir tikai aizbildināšanās. Darba kavējums taču ir neapstrīdams, atkāpe no grafika — arī.

— Ja plānu neizpilda kāds no koksnes konstrukciju rūpnīcas vai stikla fabrikas cehiem, par to uzzinām vienīgi no pārskata. Ja nederadīsies darbā kaut vai viens no maizes cepējiem, iepriekš nebrīdinot par to meistarū, nākamajā rītā šī kavējuma sekas jutīs daudzi rajona iedzīvotāji. Tieši tādēļ pie mums (vai rakā kā jebkur citur) kadri izšķir visu, — saka V. Karjaks.

Sodien mēs visai negatīvi vērtējam laiku, kad radās šis slavenais sauklis. Tomēr iedziļi-

likusi padzīta no darba biežo kavējumu dēļ. Tagad jāklūst pazemīgiem un jālūdzas, lai viņa nāk atpakaļ un izpalīdz. Kad aizies prom skolēni, maizes kombināta administrācija būs spiesta lūgt atgriezties darbā vēl vienu bijušo, kā smejas, ledzerti un uzkozt celnitāju.

Cilvēki nemaz vairs negrib vai neprot strādāt, — sūdzas Viktors Karjaks. — Bet — varbūt tādi viņi kļuvuši tā dēļ, ka bērniņā nav radināti pie darba?

Jautājums ir pamatots. Viena no Aglonas maizes ceptuves jaunajām speciālistēm izvirzījusi sev mērķi. Kā jūs domājat — kādu? Pēc iespējas pilnīgāk ziedot savas zināšanas un enerģiju ražošanas procesa pilnveidošanai? Ne uz to pusi. Meitene saldi guļ un sapnī redz sevi atkal bezrūpīgi vadām lauku galvaspilsētā, vecāku siltajā ligzdinā. Nostrādāt šeit trīs obligātos gadus? Arprāts! Jā, tiek ātrāk projām no šejienes, un, lai šo mērķi īstenotu, labi būs visi līdzekļi, pat tie, kuri jau robožojas ar kaltniecību. Viņai ir uzticīga sekotāja —

tik, cik viņš pelnījis, jāpārkaļ instrukcija. Un... ar drebošu sirdi jāgaida, kad parādīsies tautas kontrolieri vai, vēl sliktāk, socialistiskā ipašuma izlaupīšanas apkarošanas nodaļas darbinieki. Bet likums par valsts uzņēmumu? Otrajā ceturksnī visu peļņu paņēma bezalkoholisko dzērienu cehs. Arī tur problēmu ir bez gala. Un tomēr. Pat ja ņemam vērā šo apstākli, direktors diez vai būtu vareņjis novirzīt kaut nelielu peļņas daļu materiālaļai stimulēšanai. Drīzāk viņš nolēmu leģulēt šos līdzekļus dzīvokļu celtniecībā.

Atceros: pirms gadiem desmit par to lika runāt gandrīz visos limenos, tika iesniegti deputātu pieprasījumi, pieņemt izpildkomitejas lēmumi. Normālu (mūsu izpratnē) pilsētas dzīvokli nav saņēmis neviens ceptuvē strādājošais. Nesteidzieties lebilst, atbildīgās amatpersonas! Mazģimeņu kopmītnes — tas vēl nav dzīvoklis. Pārējie dzīvokļi vispār ir bez ērtībām. Direktoram kāds izteicies: dzīvokļus dodiet tikai tiem, kuri nostrādājuši ceptuvē vis-

„Dzīvokļi-2000“:
problēmas,
risinājumi

Bez dvīņiem

«Mūsu projekts plus mūsu celtnieki — tās ir mājas mums» — pēc šādas formulas tiek attīstīta individuālā celtniecība Rīgas rajona agrokombinātā — kolhozā «Padomju Latvija».

Šeit izveidota sava projektēšanas grupa, kas cenšas katrai mājai radīt atšķirīgu iekšējo un ārējo veidolu. Tas prasa rūpīgāku celtnieku darbu un lielāku arhitektu izdomu. Taču arī ciemats kļūst mājīgāks un glītāks, iegūst savu, no citiem lauku ciematiem atšķirīgu seju.

Arhitektu entuziasms un tas, ka viņi šeit dzīvo un strādā, liek celtniekiem precīzāk izpildīt projektētāju radošās ieceris un strādāt kvalitatīvi.

Tomēr pagaidām tie vēl ir pirmie soli. Trūkst jau. Kolhozā ir tikai viena brigāde, kas būvē individuālās mājas. Tai nav

pa spēkam vairāk par trim mājām gada. Ta ir tikai neliela daļa no saimniecībā nododamās dzīvojamās platības. Taču šāda celtniecība kļūst par paraugu un uzliek par pienākumu arī tipveida apbūvē lielāku uzma-

nību pievest eku ārējam veidolam, to kvalitātei.

Projektēšanas grupa izpilda arī to kolhoznieku pasūtījumus, kuri savas mājas ceļ paši. Turklāt tiek ņemta vērā ne vien nā-

kamo saimnieku gaume, bet arī apkārtne, ciemats kopumā.

ATTĒLA: kolhoza ciemata centrālā daļa.

M. BERSONA foto (LATINFORM)

Kooperatori — nopietni konkurenti

Par nopietniem Lietuvas PSR Viegļās rūpniecības ministrijas uzņēmumu konkurentiem kļuvuši kooperatori. Viņu ražotajai spīgtajai, ļoti nostrādātajai un jaunākajai modei atbilstošajai produkcijai ir stabils pieprasījums iedzīvotāju vidū. Kopš šā gada sākuma vien republikas kooperatīvi saražojusi un pārdevuši tautas patēriņa pre-

ces par 25 miljoniem rubļu. Kooperatīvu lielā peļņa deva vietu pārdomām arī valsts uzņēmumu vadītājiem: kā izmantot rezerves, kas ir tepat pie rokas. Kažokādu izstrādājumu fabrikā jau sāk izlaist produkciju, kuras ražošanai izmanto materiālus, ko agrāk uzskatīja par otrreizējo izejvielu. Cīņiņu, dūramu, rotājumu un citu siko-

izstrādājumu realizācija ik mēnesi ienes fabrikas kasei pāri par 20 tūkstošiem rubļu. Pa šo ceļu gāja arī Alītas kokvilnas izstrādājumu kombināta administrācija. Šeit organizēts vasaras apģērba šūšanas cehs. Desmitiem tūkstošu rubļu peļņas tagad ienes audumu algriezumā, ko agrāk pārdeva par dažām kapeikām kilogramā. Visās

lielajās rūpnīcās izveidoti iecirkņi, kur no pamatražošanas pārpalikumiem izlaiž iedzīvotājiem nepieciešamus izstrādājumus, kas agrāk tika uzskatīti par nelīdzvērtīgu produkciju.

Kooperatori jau izjūti valsts sektorā notikušās pārmaiņas. Arvien biežāk veikalos plauktos redzama moderna valsts uzņēmumos ražota produkcija, un tas izraisa kooperatīvu ražojumu cenu pazemināšanos. TASS LATINFORM

Atkal par apgādi ar akmeņogļēm

Trešdien redakciju apmeklēja Aglonas ciema iedzīvotājs, Lielā Tēviņas kara dalībnieks Apolinārijs Dimpers un dziļi sarūgtināts stāstīja, ar kādām klapātām iznācis saskarties, lai sagādātu ziemai kurināmo. Tātad — ne visur no pērnā gada kļūmēm izdarīti vajadzīgie secinājumi, ne visur pret cilvēku vajadzībām, jo vairāk — pret Lielā Tēviņas kara dalībnieku prasībām, izturas ar pienācīgu uzmanību un ieturību. Šoreiz runa ir par Aglonas ciema izpildkomiteju.

Kas neapmierina kara veteranu? Galvenokārt tas, ka viņam, slimam cilvēkam, gandrīz divi mēneši jāstaigā uz ciema izpildkomiteju, lai dabūtu paredzēto akmeņogļu normu. Turklāt neviens tā arī nevarot paskaidrot, kāpēc šī norma jāņem pa daļām.

Iznāk, ka man divas reizes jāmeklē mašina, divas reizes jābrauc pēc akmeņogļēm un divas reizes jāmaksā par to atvešanu. Kam tas ir izdevīgi? Man tas sagādā tikai papildus rūpes un naudas tērību. Ja tagad nevar izsniegt visu normu, esmu ar mieru to izņemt vēlāk, teica veterāns.

Iespējams, ka ir objektīvi iemesli, kāpēc visu ogļu normu nevar izsniegt uzreiz. Taču nav skaidrs, kāpēc cilvēkam neviens ciema atbildīgais darbinieks to jēdzīgi nav izskaidrojis, kāpēc viņam jāstaigā taisnības meklējumos pa rajona organizācijām? Vai ne tāpēc, ka vārds daļa amatpersona ir gata va kaut tūlīt palīdzēt kara dalībniekiem, bet tiklīdz tas skar konkrētu cilvēku, visi solījumi izkūp veļā?

P. STRAITS

Sestdienas SPEKTRIS

Labojumi cīnītāja biogrāfijā

«Fricis Cišs (Sics). Strādnieks Līvānu stikla fabrikā, aptuveni 30 gadus vecs. Dziļi voja Vārkavas pagasta Zosēnu mājās bija starp tiem četriem revolucionāriem, kurus nošāva soda ekspedīcija, abbraukājot 1906. g. 7.—17. janvārī Līvānu, Asares, Rubenes un Sallenas pagastus».

Tā rakstījis «Latvijas revolucionāro cīnītāju piemiņas grāmatas» I sējuma 3. daļā (Rīgā, 1983). Šis ziņas burtiski pārrakstījis no «Revolucionārās cīņas kritiķu piemiņas grāmatas» I sējuma, ko izdevusi izdevniecība «Prometejs» Maskavā 1933. gadā.

Tas nav ne Fricis, ne Cišs jeb Sics, un nošauts viņš ne 1906. gada janvārī, ne arī tādos apstākļos. Tur pareizi ir vienīgi tas, ka viņš bija Līvānu stikla fabrikas strādnieks un ap 30 gadus vecs.

Sādas kļūdas un tik nabadzīgas ziņas par 1905.—1907. gada revolucionārās kustības dalībnieku var piedot mūsu tautiešiem, kuri «Revolucionārās cīņas kritiķu piemiņas grāmatu» sastādīja, atrazdamies prom no dzimtās Latvijas, tās arhīviem un cilvēkiem, bet ne tagadējās «Latvijas revolucionāro cīnītāju piemiņas grāmatas» sastādītājiem.

Apšaubāms likās gan šī revolucionāra vārds, gan uzvārds. Latgalē tādi nav raksturīgi.

Latvijas Valsts universitātes Vēstures un filoloģijas fakultātes vēstures nodaļas neklātenes students Alfrēds Staris (tagad vēstures zinātņu kandidāts) savā 1958. gadā rakstītajā diplomdarbā «1905.—1907. gada revolucionārie notikumi Līvānos un apkārtnē», balstoties uz laikabiedra A. Brūvera atmiņām, raksta, ka 1906. gada sākumā pie Eleonorvīles bruņotajai zemnieku vienībai notikusi kauja ar lielu soda ekspedīcijas vienību. Šai kaujā gājuši bojā gandrīz visa revolucionāro cīnītāju vienība. Tie kritisi arī Līvānu kaujas vienības locekļi Cišs (vārds nav minēts), kurš pēc soda ekspedīcijas vienības novietošanas Līvānos bijis apmetis Eleonorvīlē.

Te jau ir precīzi nosaukti revolucionāra uzvārds, bet neatbilst patiesībai viņa bojāejas laiks un apstākļi.

Bet tagad paskatīsimies, ko par šo revolucionāru stāsta arhīvu dokumenti.

Baltkrievijas PSR Centrālajā Valsts vēstures arhīvā Minskā glabājas Daugavpils aprīnka policijas priekšnieka («ispravņika») 1906. gada 6. novembra raports (Nr. 3316) Vitebskas gubernas gubernatoram. Tajā teikts: «22. oktobrī (visi datumi šajā rakstā pēc vecā stila — A.A.) Eleonorvīles muižā pie šīs muižas īpašnieka Pētskoja ieradās revolucionārs Francis Cišs ar prasību notāt viņam 700 rubļu revolucionārās komitejas labā. Šai prasībai Pētskojs bija sūsties diekrist, bet sakarā ar to, ka viņam tālā momentā naudas klāvi nebija, vienotās ar Cišu naudu viņam nodot pie muižas 24. oktobra naktī pēc norunāta svīpliena. Par šo gadījumu tika dots

zināt Arhangelogorodskas 49. pulka dragūniem, kuri gāja pa Rezeknes apriņķi netālu no Eleonorvīles muižas, un daļa dragūnu ieradās minētajā muižā. Noteiktajā naktī Pētskoja dēls Izidors kopā ar dragūniem izgāja no muižas un deva norunāto svīplienu, pēc kura drīz parādījās Cišs, bet, ievērojis, ka tas nav Pētskojs, metās bēgt, tad dragūni deva zaļvi un Cišs nokrita nāvīgi ievainots».

No šī raporta mēs esam uzzinājuši ne vien revolucionāra vārdu un uzvārdu, bet arī viņa bojāejas apstākļus un laiku.

Bet tagad jānoskaidro, kad, kur un kādā gimenē Francis Cišs ir dzimis.

Latvijas PSR Centrālajā Valsts vēstures arhīvā izskatīju Krievijas Iedzīvotāju 1897. gada skaitīšanas materiālus Līvānu pagastā, jo domāju, ka Francis Cišs (ņemot vērā to, ka strādāja Līvānos) varētu būt dzimis Līvānu pagastā. Bet Līvānu pagasta iedzīvotāju sarakstos Franča Ciša vārda nebija. Tad izskatīju Vārkavas pagasta iedzīvotāju sarakstus un atradu, ka šī pagasta Mačānu kopienas Pūgu (Pūgaļu) sādžā (tagad Upmalas ciemā) vienā sētā dzīvo Onufrijs Ādama dēls Cišs — saimnieks, 61 gadu vecs. Aloiza Andreja meita Ciša — saimnieka sieva, 56 gadus veca, un viņu bērni Justīns — 23 gadus vecs, Francis — 20 gadus vecs (piezīmēts, ka nav klāt, bet atrodas Līvānos), Veronika — 17 gadus veca un Helēna — 14 gadus veca. Te tad arī atrodam meklēto revolucionāru, Līvānu stikla fabrikas strādnieku Franci Cišu, kuram 1906. gadā bijis ap 30 gadu.

Ja Francis Cišs 1897. gadā ir 20 gadus vecs, tad no tā spriežams, ka viņš dzimis ap 1877. gadu. Vēl atliek tikai precīzēt viņa dzimšanas laiku un vietu.

No Vārkavas katoļu draudzē dzimušo reģistra redzams, ka Francis Cišs dzimis 1877. gada 7. februārī Vārkavas pagastā Mačānu kopienas Pūgu (Pūgaļu) sādžā, viņa tēvs — Onufrijs, māte — Aloiza (dzim. Klimkāne), kumās Pēteris Klimkāns un Tekla Dzene.

Vēl butu noskaidrojams, kur abbedīts Francis Cišs, tāpat sīkāk būtu nepieciešams uzzināt arī par viņa revolucionāro darbību. Tas galvenokārt meklējams arhīvos. Bet — kaut ko varbūt varētu bastāstīt (kaut vai leģendāru), palīdzēt pētījumu turpināšanā Franča Ciša radnieki — viņa māsu vai tēvabrāļu Jura un Jāzēna bērni pēcteči. Pieminēšu, ka uz 1897. gadu Jurim bija bērni Ādams — 37 gadus vecs (viņam bērni Pēteris — 5 gadus vecs, Māra — 2 gadus veca, Juris — 2 mēnešus vecs) un Jāzēns — 25 gadus vecs, bet Jāzepam bērni Anna — 19 gadus veca, Solomeja — 6 gadus veca un Jāzēns — 3 gadus vecs. Kaut vēl, tomēr jādara, cik iespējams, lai no pagātnes tumsas iznīrtu mūsu varoņu gaišie tēli.

A. ANSPAKS

Tiksimies pagalmā!

Labas ieceres, ja vien vēlamiēs tās realizēt, nedrīkst vilkt garumā, vai ne?

Tā nosprieda arī kluba «02» organizatori un locekļi. Tāpēc šobrīd kā viens, tā otri jau var ziņot, ka **pusaudžu klubs «02» uzsācis darbu.**

Jā gan — darbu, jo dežūras pagalmos, ielās, kinoteātra rajonā pirms un pēc seansiem, kā arī «aizdomīgākajās» pusaudžu un jauniešu pulcēšanās vietās diez vai par izpriecu var nosaukt. Sevišķi, ja pusaudzis ar sarkano «02» apseju ap piederkni ir krietni mazāks augumā par aizturamo, ja dežūru laikā no saviem vienaudžiem reizēm jādzird arī diezgan nelaipnas piezīmes. Tās, lūk, arī ir pirmās grūtības, ar kurām jāsatopas ikvienā nopietnā pasākumā un kuras var pārvarēt, ja vien tic sava pienākuma nepieciešamībai.

Bet — lai vai kā, tomēr aptuveni pusotra simta Preiļu

pusaudžu (arī meitenes, protams) jau ir kluba «02» locekļi.

Visos piecos kluba darbības mikrorajonos pusaudžiem atvēlēta sava telpa, lieviesta dokumentācija. Notikušas arī jaunievēlēto štābu sanāksmes, kurās izvērtēti pirmās dežūru nedēļas rezultāti.

Lai arī pusaudži dežūras labprātāk dodas vieni — bez pieaugušajiem, jāuzsver, ka ne jau uz savu roku viņi darbojas, bet gan sadarībā ar milicijas štata un ārsta darbiniekiem un sevišķi — apspriežoties ar nepilngadīgo lietu inspekcijas inspektori E. Aksjonovu.

Bez regulārajām dežūrām kluba locekļus drīz vien gaida nopietns, rūpīgs darbs. Būs jāreģistrē savos mikrorajonos esošie velosipēdi — gan ar, gan bez numuriem. Lai to īpašniekiem organizētu apmācības, velosipēdu tehnisko apskati.

Pienākumu pietiek. Un visai nopietnu. Uz pusaudžiem — kluba «02» locekļiem — gulstas arī zināma atbildība.

Cerēsim, ka šis klubs mūsu rajonā kļūs par nopietnu posmu pusaudžu izdarīto likumpārkāpumu novēršanā. Un nēkāda ziņa ne par savstarpējas nosūdzēšanas, apmelošanas, vārdu sakot — «dienesta stāvokļa», izmantošanas iespēju.

Pusaudžiem savā mikrorajonā jājūtas kā saimniekiem. Šī vārda vislabākajā nozīmē. Arī mums, pieaugušajiem, šoreiz ir savs pienākums, proti — palīdzēt viņiem, atbalstīt.

S. JOKSTE

ATTELA: tikko nodibināts pusaudžu klubs Rezeknes ielas mikrorajonā. E. Aksjonovai un jauniešiem kluba locekļiem ir ko apspriest.

J. SILICKA foto

AMŪRA savā lielākajā daļā ir PSRS un KTR robežupe. Amūras apgabala, kur ir daudz mežu un kalnainu, iegūst zeltu, ogles, dzelzsrudu, mālus, kvarca smiltis. Minerālūdeņu avoti bagātina dabu, pievelk ceļotājus. Kviešu un sijas lauki mijas ar dārzeņu tīrumiem. Te var redzēt govju un aitū ganāmpulkus, tikties ar kazu un brīžu audzēšanas speciālistiem. Kāžokzvēru mednieki arī dara savu darbu: ar suņiem uz dažādu lauku dodas apgāitā. Daudz te lapsu un tālab arī lapsādu — sudrabotu un sārta: daudz te vāveru, mežacūku, sabuļu, iedzīvojušās arī kādreiz par jaunu lēminātās ondatras un ūdeles. Amūras pietekās peld karusas, sazāni, vēdzeles, arī ketas, kuprāši un stores. Dabā pirmatnība, bet arī grūta pārvietošanās — ir pa lielākai daļai tikai zvēru takas. Vasarā — pa ūdeni, ziemā — ar slēpēm.

Amūra, greznā un viļņotā Sibīrijas upe, plūst melna un ir kuģojama. Saules rieti un saules lēķi krāsaini līdz mākslinieciskumam, naktis — tumsas un galīgi pelēkas. Savu nosaukumu Amūra devusi īpatnējai zivij — amūram, ievērojams kļuvis baltais amurs ar savu ātraudzību un veģetāro ēdienkarti, — lielos daudzumos patērdams ūdensaugus, attīra ūdenskrātuves. Amurs ēd arī sapļautās krasta ūdenszāles un plavu augus, lucernu. Baltais amurs pieder kar-

pu dzimtai, gardā gala satur līdz sešarpus procentiem tauku, augumā pārsniedz metru un var būt trīsdesmit kilogramu smagumā. Tālab par balto amūru radusies interese arī Eiropā, un to aklimatizē, pēta iespējas dzīvot mūsu platuma grādu piemāju

cienījis dzīvnieku valsts milti — galvenokārt gliemjus.

Amūras lejteci, kā arī Sahalīnas šaļu, jau daudzus tūkstošus gadus apdzīvo sena tautība — nivhi, kuri, būdami drosmīgi mednieki un prasmīgi zvejnieki, amūru uzskata par derīgu un gardu zivi, audzējamu un arī — saudzējamu. Nivhu rakstnieks Vladimirs Sanga attēlo amūru zvejnieku skarbo ikdienu un apkārtnes taigas graciozās baltegles, lapegles un priedes. Ciedri un ozoli arī šalc dabas skaistuma un pilnvērtības simfoniju.

Tāpat krievu padomju rakstnieks Nikolajs Zadorovs, kas ilgus gadus saistīts arī ar Latviju, apraksta taigas pilnības daļumu un Amūras dāsnumu.

Amūra dod valgmj un dzīviesprieķu arī Amūras efejām, kas apzāļumo gan mežus, gan dārzus. Salizturīgas, neizvēlīgas šīs efejas ienāk dendroloģiskajos parkos. Piejūras novada saudzējamās zonās citronliānu paēnā atpūšas tīģeri un leopardi.

Skatoties Amūras vilnos, nāk prātā senais valsis. Gribas domāt par tiem, kas ceļā. Un arī par to, cik dzīvīģa var būt upe, kuras krastā svarīgas ostas: Blagoveščenska, Habarovska, Komsomolska un Nikolajeva. Pārvadā visdažādākā veida kravas, galvenokārt jau dabas bagātības.

I. RISMANE

Amūra un amūri

● Amūras novads — dabas skaistums un bagātība. ● Kas ir baltais un melnais amurs? ● Nivhi — mednieku un zvejnieku tauta. ● Amūras novads — svarīgs ekonomisks regions.

ūdēnsbaseinos. Tāpat pieprasījums pēc baltā amūra — Vidusāzijas apūdeņošanas kanālos, kuros nākas atūlīt ūdenszāles. Arī citās ūdenskrātuvēs, kam draud aizaugšana: diķos, sikezeros.

Baltajam amūram ir arī sugasbrālis melnais amurs, kas nebarojas no augiem, bet je-

